

[Statsministeren.]

finde Værdier, derom ved man vist ikke mere i Dag end tidligere. Men man ved i hvert Fald nu noget mere om Udgifterne ved saadanne Eksperimenter, end man maaske vidste dengang, og det kan jo altid være en Fordel nu under de Forhandlinger, der skal føres.

Jeg tror imidlertid, at saadan som Sagen forelaa for 6—7 Aar siden, da den første Lov blev gennemført, var der ikke nogen anden fremkommelig Vej, hvis man vilde en Løsning af dette Problem. Der var hverken hos Statens Lovgivningsmyndighed eller Regeringen eller hos den private Kapital nogen Interesse for at gaa ind i et saadant Chancelarbejde, som det jo maa siges at være.

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Christmas Møller) sagde, at Rigsdagen havde maaske nok begaaet visse Fejl og havde et Medansvar.

Medansvaret er i hvert Fald sikkert nok; om der er begaaet Fejl, kan man jo altid strides om, men hvis der er det, er det sket paa Grundlag af de Oplysninger, som dengang forelaa baade for Regering og Rigsdag, og jeg tror ikke, man finder Fejlen i, at det er fremmed Kapital, man har ladet gaa i Gang med denne Opgave, for det var, som sagt, sikkert den eneste Form, under hvilken man kunde gøre sig Haab om at faa dette Arbejde, i hvert Fald det begyndende Arbejde, iværksat.

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne gjorde ogsaa visse Bemærkninger om, at Eneretsbevillingen var givet til et Aktieselskab, og at dette havde muliggjort, at Aktionærerne aabenbart har skiftet. Ja, det var jo den Mulighed, der forefandtes. Da ingen private meldte sig, meldte der sig altsaa Folk med et Aktieselskab, og denne Form var ikke udelukket ved Loven. Tværtimod, til Gennemførelse af et saa stort Foretagende, som denne Undersøgelse utvivlsomt vil vise sig at være, er der jo næppe noget at indvende imod eller noget usædvanligt i, at man anvender Aktieselskabsformen, og naar den er anvendt, maa man ogsaa tage Konsekvensen deraf. Aktierne kan jo i alle Aktieselskaber skifte Ejere, og hvis Aktionærerne har skiftet, kan de jo ogsaa bestemme, hvem der skal være Ledere, og jeg kan sige, at Statsministeriet har taget sin Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt man kan finde sig i, at Aktionærerne pludselig har skiftet, og at en ny Ledelse kom ind, og at denne vor Stilling dertil er taget efter Konference med Kammeradvokaten, og den Opfattelse, der blev fulgt, er ganske utvivlsomt ogsaa

den rigtige. At Salg af større eller mindre Partier af Aktier i et Aktieselskab kan have sin Indflydelse paa Selskabet, er noget, vi alle ved, og det er jo ikke altid, det er for det gode, naar saadanne Forandringer sker. Men saadan er nu engang Systemet, og det har vel sine Fordele saavel som sine Mangler. Hvis man, da man begyndte paa Lovgivningen, havde krævet en rent personlig Bevillingshaver, havde det været noget andet, saa havde man haft den Linie at følge, men Bevillingen til Aktieselskabet er jo gennemført og har været forelagt Rigsdagens Undergrundsudvalg, som ikke har haft noget at indvende derimod.

Men helt bortset fra Spørgsmaalet om Aktiesalget og hvad der er betalt for Aktierne, tror jeg at maatte sige, at den Forandring, der er sket, i hvert Fald synes at være en Forandring, der letter Forholdene med Hensyn til denne Virksomhed noget. Den nye Ledelse har, synes det, lagt an paa en mere systematisk planlagt og gennemført Undersøgelse, og alle Forhandlinger om Fremgangsmaaden og om Kontrollen dermed er foregaaet særdeles let og behageligt med den nye Ledelse. Ganske særlig vil jeg nævne, da det har været fremdraget under den Forhandling, der fandt Sted i 1937—38, at Selskabets Forhold til de danske videnskabelige Institutter nu er blevet bedre, end Tilfældet var oprindeligt. Det er muligt, at disse danske Institutter kunde og burde have været med i større Omfang, end sket er, men Sagen er jo fra Begyndelsen rejst paa Forslag af Direktøren for Danmarks geologiske Undersøgelse, og det var først paa et langt senere Tidspunkt, man gav sig til at tale om, at der ogsaa var andre Institutter, som kunde beskæftige sig med saadanne videnskabelige Undergrundsefterforskninger. Jeg blev, som sagt, først langt senere bekendt med, at baade Geodætisk Institut og Meteorologisk Institut har Arbejdsfelter ogsaa paa dette Omraade, og jeg oplyste derfor under Forhandlingen i 1937—38, at jeg da havde taget Initiativ til Optagelse af Forhandlinger om Muligheden for et Samarbejde mellem dem, der skulde udforske Undergrunden, og disse danske Institutter, og dette Tilsagn er ogsaa senere blevet udført i Praksis. Det ser for os i Statsministeriet ud, som om dette Samarbejde burde have været etableret for lang Tid siden; jeg tror, man derved vilde have faaet værdifulde Oplysninger, og utvivlsomt kunde man ogsaa have opnaaet gennem den udenlandske Kapital at faa de videnskabelige systematiske Arbejder udført i højere Grad ved Hjælp af disse danske